

ut scribit sanctus Hieronymus lib. II. in Jovinianum, scriptam in fronte blasphemiam, Christi confessione deletiv. Pius etiam V non vanis quorundam delationibus temere abreptus est ad excommunicandam Reginam, sed ex notis et publicis ejus criminibus: ac praesertim quod instar Apostatae Juliani, ex ficta Catholica, manifesta haeretica, et jurata Catholicorum hostis evaserit. Denique (a) Clemens VIII duo brevibus anno 1600 tribus annis ante obitum reginae ad Catholicos misit, unum ad Clerum, alterum ad populum: quibus brevibus non, ut iste mentitur, Jacobum tunc Scotiae regem a solio exclusit, sed consilium dedit, quale dare decebat summum Pontificem, videlicet, ut Catholicos operam darent, quantum in ipsis est, ut rex ad Religionem Catholicam bene affectus eligeretur. Habemus enim exemplaria brevium illorum in manibus, et his diligenter inspectis, nusquam invenimus nomen Jacobi regis, aut alterius particularis personae: sed solum generatim, ut diximus, cohortationem ad regem orthodoxum, et pium constituendum. (b) Quibus verbis non solum Jacobus Scotiae rex non excludebatur, sed includebatur potius: quoniam ministri ejus maximam spem fecerant, eum non abhorreere a fide Catholica suscipienda; praesertim cum rex ipse ad Pontificem ipsum, necnon ad Cardinales Al-dobrandinum, et Bellarminum litteras scri-

SECUNDUM BREVE.

Dilecti filii salutem, et Apostolicam benedictionem. Renuntiatum est nobis, reperiri nonnullos apud vos, qui, cum satis declaraverimus per litteras nostras anno superiore 10. Kalend. Octobr. in forma Brevis datas, vos tuta conscientia praestare non posse juramentum, quod a vobis tunc exigebatur; et praeterea stricte praeeperimus, ne ullo modo illud praestaretis: nunc dicere audent hujusmodi litteras de prohibitione juramenti, non ex animi nostri sententia, nostraque propria voluntate scriptas fuisse, sed potius aliorum intuitu, atque industria, eaque de causa iidem persuadere nituntur, mandata nostra dictis litteris non esse attendenda. Perturbavit sane nos hic nuncius, eoque magis, quia experti obedientiam vestram, filii nostri unice dilecti, qui, ut huic sanctae Sedi obediretis, opes, facultates, dignitatem, libertatem, vitam denique ipsam, pie ac generose nihil fecistis; numquam suspicari essemus, potuisse vocari apud vos in dubium, fidem litterarum nostrarum Apostolicarum, ut hoc praetextu vos ex mandatis no-

(a) Jacobus rex significavit se non abhorreere a fide Catholica. — (b) Cur Paul. V. secundum breve ad Anglos scripserit.

stris eximeretis. Verum agnoscimus versutiem atque fraudem adversarii humanae salutis, eique potius, quam vestrae voluntati tribuimus hanc rentitentiam. Eapropter iterum ad vos scribere decrevimus, ac denuo vobis significare, litteras nostras Apostolicas, anno praeterito 10. Kalend. Octobr. datas de prohibitione juramenti, non solum motu proprio, et ex certa nostra scientia, verum etiam post longam, et gravem deliberationem de omnibus, quae in illis continentur adhibitam, fuisse scriptas, et ob id teneri vos, illas omnino observare, omni interpretatione secus duadente rejecta. Haec autem est mera, pura, integraque voluntas nostra, qui de vestra salute solliciti, semper cogitamus ea, quae magis vobis expediunt, et ut cogitationes, et consilia nostra illuminet is, a quo Christiano gregi custodiendo nostra fuit praeposita humilitas, indesinenter oramus, quem etiam jugiter precamur, ut in vobis filiis nostris summpere dilectis, fidem, constantiam, mutamque inter vos charitatem, et pacem augeat. Quibus omnibus cum omni charitatis affectu, peramanter benedicimus. Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo piscatoris 10. Kalend. Octobr. M. DC. VII. Pontificatu nostri anno tertio.

Hactenus respondimus ad ea, quae adversus primum Breve auctor Apologiae scribenda esse putavit. Nunc, ut ipse a secundo Brevi una fere pagella se expedivit; sic et nos ejus cavillationes pari brevitate rejiciemus. Quoniam igitur summus Pontifex versutiae diaboli tribuit falsos illos rumores de conficto Brevi: sic ipse auctor Apologiae versutiae ejusdem diaboli tribuit hoc secundum Breve. Scribit enim, diabolum non potuisse tantum nocere Catholicis, aliqua alia fraude, etiam si mille annos in hoc opus incubuisset, quam fecit hoc uno Brevi; et rationem reddit, quoniam oportebit eos qui juramentum susceperunt, nunc illud abjurare; quod majus est malum, quam si antea non jurassent, antea siquidem si jurare nolissent, excusari poterant ob scrupulos aliquos mentis, ex particulis juramenti abortis: at nunc nullam habent excusationem, si abjurent fidelitatem quam regi suo bis jurarunt: semel, cum primum nati sunt, tacito quodam, et congenito juramento; deinde cum verbis conceptis primum illud juramentum confirmarunt.

Ad haec respondemus, non esse malum abjurare, quod male juratum est. Sic enim habet regula ab omnibus approbata: (b) In

male promissis rescinde fidem: sed dicit ad versarius, non potest esse malum juramentum, quod est naturale, et congenitum ab ipso ortu, vel hujus naturalis, et congeniti confirmatio et expressio. Respondeo, juramentum quod dicitur congenitum, si quod est, non esse aliud, nisi simplicem obligationem ad obediendum superiori, sub quo quis nascitur, in rebus licitis atque honestis. Neque intelligi vel etiam fingi potest, quomodo in ipso ortu homo naturaliter obligetur ad negandam summi Pontificis potestatem: proinde juramentum secundum, quod hanc abnegationem continet, non potest recte dici confirmatio, vel expressio juramenti prioris. Praeterea, quemadmodum in ortu naturali videtur posse intelligi juramentum tacitum, et congenitum ad obediendum principi politico: sic etiam in ortu supernaturali, quem habemus ex baptismo, intelligi debet juramentum tacitum, et congenitum ad obediendum principi spirituali, qui est Christi Vicarius: ac per hoc non licet ullo modo postea juramentum suscipere, quo abjurari videatur juramentum praestitum in baptismo. Ac de his hactenus.

(a) Iniqua Juramenta non obligare.